

(สำเนา)
เลขรับ ๒๐/๒๕๕๕ วันที่ ๑๔ มี.ค. ๒๕๕๕
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๕๙๖๙

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

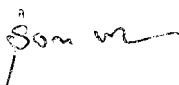
ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลและบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
(นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๙
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

วิทยากรเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักการประชุม

มาตี พิมพ์

H- ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

เหตุผล

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึง

(๑) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๒) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๓) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการ

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้
สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความ
เป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึง
ผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคล
ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยเหลือ
และอนุบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่มีเจ้าของ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรม
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมาย
ว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการ
การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา
อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย

หรือหย่อนความสามารถ

- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๗) พ้นจากการเป็นคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิ

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานะนั้น

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ หน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๑ คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กร จัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดี ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ องค์การจิตสวัสดีภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๓) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๔) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๕) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์การจิตสวัสดีภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรม โดยฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์การ จิตสวัสดีภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจ เพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์การจิตสวัสดีภาพสัตว์นั้นได้

หมวด ๓

สถานสงเคราะห์สัตว์

มาตรา ๑๔ เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มา แบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดี ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๒) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายใน สถานสงเคราะห์สัตว์
- (๓) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียน มีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้

หมวด ๔

การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๘ การกระทำได้ต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๑๗

- (๑) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
- (๒) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (๓) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- (๔) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บ และไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(๕) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(๖) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(๗) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพ การสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

(๘) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์

(๙) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(๑๐) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(๑๑) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการ

หมวด ๕
การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๙ เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

มาตรา ๒๑ การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์

หมวด ๖
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(๕) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ใน
ภัยอันตราย ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (๒) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุ
อันควรเชื่อว่าหากเน้นซักถามจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ชุกชอน หรือทำลายหลักฐาน
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วย
หรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้น
มีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒
ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้อง
แสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ
ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๑ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว
ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลา
ที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับ
ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดความหมายของการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ร่างมาตรา ๓) ไว้ดังต่อไปนี้

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทูพพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

๒.๒ สัตว์ที่ได้รับการคุ้มครองตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ สัตว์ซึ่งโดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุนัข เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมียุติบัตรหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง หรือสัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๓ คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี

แต่งตั้ง โดยมีอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจน การปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่ รัฐมนตรีมอบหมาย (ร่างมาตรา ๕ ถึงร่างมาตรา ๑๐)

๒.๔ องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมี วัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพ สัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอ ชื่นทะเบียนเป็นองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน (ร่างมาตรา ๑๑) โดยองค์การจัด สวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนิน กิจกรรม เช่น การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการ ป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๒) แต่หากองค์การจัดสวัสดิภาพ สัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรม ดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอน การขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๕ สถานสงเคราะห์สัตว์ กำหนดให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนิน กิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็น สถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน (ร่างมาตรา ๑๔) โดยผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ ขึ้นทะเบียนแล้ว อาจได้รับการสนับสนุนด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายใน สถานสงเคราะห์สัตว์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัด สวัสดิภาพสัตว์ จากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๕) แต่หากสถานสงเคราะห์สัตว์ ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม นายทะเบียน มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๖ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็น การทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๑๗) โดยได้กำหนดข้อยกเว้นสำหรับ การกระทำบางกรณีไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ เช่น การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร

ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๗ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๑๙) กำหนดห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตน โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๒๐) การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกหนังสือเรียก เจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีการทารุณกรรมสัตว์ สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้ง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุ อันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการ ดำเนินคดี นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตราย ในกรณี ที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ (ร่างมาตรา ๒๒) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๒๓) ในกรณีที่พบว่าสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้ โดยการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และหากสัตว์นั้น มีเจ้าของจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๑๖ บทกำหนดโทษ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๕) เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๒๖) ผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๓๐) โดยกำหนดให้ บรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศและอนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Déclaration universelle des droits de l'animal)

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๑๙๗๘ ได้มีกลุ่มคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วย นักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ขึ้นที่สำนักงานองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวบังคับใช้เป็นหลักการทั่วไปในระดับสากลและนานาชาติ ในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็ได้มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายและการออกกฎในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง

หลักการสาระสำคัญของปฏิญญาดังกล่าว คือ การยอมรับว่าสัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิทธิดังกล่าวย่อมได้รับการยอมรับและเคารพ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- สัตว์ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพและยอมรับในสิทธินั้น (Article 2)
- การห้ามมิให้มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การฆ่าสัตว์จะกระทำได้เฉพาะในกรณีจำเป็น และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือความหวาดกลัวต่อสัตว์ (Article 3)
- สัตว์ป่าย่อมมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระตามธรรมชาติ การกักขังสัตว์ป่า การล่าสัตว์ป่า และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่า จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง (Article 4)
- สัตว์เลี้ยงย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูอย่างดี และไม่สามารถถูกปล่อยละทิ้งหรือทำให้สิ้นชีวิตโดยไม่มีเหตุอันควรได้
  - การเลี้ยงสัตว์และการใช้งานสัตว์จะต้องคำนึงถึงทั้งทางด้านกายภาพและความรู้สึกของสัตว์แต่ละชนิด
  - การใช้สัตว์เพื่อการแสดงต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของสัตว์ และจะต้องไม่มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ (Article 5)
  - การทดลองในสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทางกายภาพและจิตใจต่อสัตว์ (Article 6)
  - การฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็นเปรียบเสมือนได้กับอาชญากรรม (Article 7)

(๒) อนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป (Convention européenne et Directive européenne)

สหภาพยุโรปได้มีการออกอนุสัญญาและกฎระเบียบซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์อยู่หลายฉบับ ซึ่งอนุสัญญาและกฎระเบียบที่ออกโดยสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งมนุษย์นำมาใช้ทั้งเพื่อการบริโภค การขนส่ง รวมถึงการทดลองและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งเน้นที่ความปลอดภัยของมนุษย์ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในอนุสัญญาแต่ละฉบับจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๒.๑) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux d'abattage)

อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การห้ามกระทำรุนแรงต่อสัตว์ในช่วงระหว่างการขนส่งเพื่อนำสัตว์ไปฆ่า (Article 5) หากไม่ได้มีการฆ่าสัตว์ในพื้นที่ที่นำสัตว์ไปถึงโรงฆ่าสัตว์ ให้จัดให้มีที่พักแก่สัตว์ (Article 6) การจัดสถานที่ที่เหมาะสมแก่สัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่า (Article 7) การดูแลสัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่าอย่างดี (Article 8) วิธีในการฆ่าสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานต่อสัตว์ เป็นต้น

(๒.๒) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการขนส่งสัตว์ระหว่างประเทศ (Convention européenne sur la protection des animaux en transport international)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ในการขนส่งสัตว์จะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์ (Article 4) การขนส่งสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์ (Article 6) สัตว์ที่ถูกขนส่งจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีเพื่อไม่ให้สัตว์เกิดความตกใจหรือเกิดความเจ็บปวดหรือบาดเจ็บใด ๆ และห้ามมิให้มีการลากจูงสัตว์ทางหัว หู เขา หาง เท้า หรืออวัยวะส่วนใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดต่อสัตว์ (Article 14) เป็นต้น

(๒.๓) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (Convention européenne pour la protection des animaux de compagnie)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่อาจทำให้สัตว์เลี้ยงเจ็บปวดหรือทรมาน และห้ามการละทิ้งสัตว์เลี้ยง (Article 3) เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์เลี้ยงจะต้องดูแลและบำรุงเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงของตนอย่างดีตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 4) ห้ามมิให้ขายสัตว์เลี้ยงแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (Article 6) ห้ามมิให้มีการใช้สัตว์เลี้ยงเพื่อการโฆษณา เพื่อการแสดงหรือเพื่อการแข่งขันใด ๆ เว้นแต่การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึงสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์แต่ละชนิด (Article 9) การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนสภาพทางกายภาพของสัตว์เลี้ยงจะกระทำมิได้

เว้นแต่ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าจำเป็นหรือกรณีการจำกัดการขยายพันธุ์ของสัตว์ (Article 10) เป็นต้น

(๒.๔) อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสิ่งมีชีวิตในป่าและพื้นที่ธรรมชาติแห่งยุโรป (Convention relative à la conservation de la vie sauvage et du milieu naturel de l'Europe)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์และสิ่งมีชีวิตในบริเวณเขตพื้นที่อนุรักษ์ตามธรรมชาติ

(๒.๕) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Convention européenne sur la protection des animaux vertébrés utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุดและจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์น้อยที่สุด (Article 7) สัตว์ซึ่งถูกใช้ในการทดลองที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์นั้นไม่สามารถถูกนำมาทดลองซ้ำอีกได้ เว้นแต่สัตว์นั้นไม่สามารถกลับมา มีสภาพตามเดิมได้และสัตว์นั้นถูกทำให้หมดความรู้สึกจนกระทั่งสัตว์นั้นตายไป (Article 11) เป็นต้น

(๒.๖) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ทุกชนิดย่อมได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูในสภาพที่เหมาะสมตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 3) ต้องจัดให้มีพื้นที่ตามความเหมาะสมเพื่อให้สัตว์ได้เคลื่อนไหวที่ตามลักษณะธรรมชาติของสัตว์ (Article 4) ต้องจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่สัตว์แต่ละชนิด (Article 5) ต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพสัตว์เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (Article 7) เป็นต้น

(๒.๗) กฎระเบียบว่าด้วยการกำหนดแนวทางในการตรากฎหมายการออกกฎ และการออกคำสั่งทางปกครอง ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Directive du Conseil européen concernant le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des Etats membres relative à la protection des animaux utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

กฎระเบียบดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี และห้ามมิให้มีการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่จำเป็นแก่สัตว์ดังกล่าว (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด

และจะต้องเลือกสัตว์พันธุ์ที่มีประสาทสัมผัสด้านความรู้สึกเจ็บปวดน้อยที่สุด และการทดลองจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์น้อยที่สุด (Article 7) หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง หากสัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองยังสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไป ให้รักษาและบำรุงสุขภาพสัตว์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ แต่ถ้าเป็นกรณีที่สัตว์นั้นไม่สามารถมีชีวิตต่อไปได้ให้ดำเนินการให้สัตว์นั้นตายไปโดยรวดเร็ว (Article 9) ภายหลังบรรลุวัตถุประสงค์ในการทดลอง หากสัตว์ยังมีสภาพแข็งแรงและเพื่อสวัสดิภาพของสัตว์ ให้ปล่อยสัตว์ดังกล่าวเป็นอิสระ (Article 11) หากการทดลองอาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดแก่สัตว์ที่ถูกทดลองอย่างต่อเนื่อง จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าการทดลองดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น (Article 12) เป็นต้น

(๓) กฎหมายประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสไม่มีกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้เป็นการเฉพาะ แต่ก็มีกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์อยู่หลายฉบับ ดังนี้

(๓.๑) ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal)

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ซึ่งมีโทษทางอาญา ดังนี้

- การกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การกระทำทางเพศต่อสัตว์ มีโทษจำคุก ๒ ปี และปรับ ๓๐,๐๐๐ เหยียญูโร โทษดังกล่าวให้รวมถึงกรณีการละทิ้งสัตว์เลี้ยงด้วย ยกเว้นกรณีการปล่อยสัตว์คืนสู่ธรรมชาติเพื่อการขยายพันธุ์ (Article 521-1) อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่

- การทดลองและการวิจัยในสัตว์ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติโดยสภาแห่งรัฐ (Décret en Conseil d'Etat) มีโทษจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๑๕๐,๐๐๐ เหยียญูโร (Article 521-2)

- การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีโทษปรับไม่เกิน ๔๕๐ เหยียญูโร (Article R653-1)

- การเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงในสภาพที่ไม่เหมาะสม มีโทษปรับไม่เกิน ๗๕๐ เหยียญูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R654-1)

- การฆ่าสัตว์เลี้ยงโดยเจตนา มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐ เหยียญูโร แต่ถ้าหากเคยมีการกระทำความผิดเดียวกันในช่วงเวลาไม่เกิน ๑ ปี ให้เพิ่มโทษปรับสูงสุดได้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ เหยียญูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R655-1)

(๓.๒) ประมวลกฎหมายชนบท (Code rural)

เนื้อหาส่วนใหญ่ในประมวลกฎหมายชนบทจะเป็นเรื่องการจัดการพื้นที่และการทำเกษตรกรรม ซึ่งรวมถึงการเลี้ยงสัตว์ และยังมีการกำหนดมาตรการในด้าน

สุขอนามัยที่เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมต่าง ๆ และผลิตผลเกษตรกรรมด้วย อย่างไรก็ตาม
ในประมวลกฎหมายชนบทมีบทบัญญัติบางมาตราที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ ได้แก่

- สัตว์ทุกชนิดจะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมแก่
ลักษณะทางพันธุกรรมจากเจ้าของ (Article L214-1)

- ห้ามกระทำการที่ไม่เหมาะสมกับทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าที่เชื่อง
หรือที่ถูกควบคุม โดยหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสัตว์ดังกล่าวในเรื่องการเลี้ยงดู การกักขัง
การขนส่งสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาโดยสภาแห่งรัฐ (Article L214-3)

- การจำหน่ายจ่ายแจกสัตว์เป็นกลุ่มฝูงจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็น
สัตว์เลี้ยงที่เพาะเลี้ยงไว้สำหรับงานนิทรรศการ การแข่งขัน หรือการจัดงานที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม
(Article L214-4)

(๓.๓) กฎบัตรแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Charte
nationale portant sur l'éthique de l'expérimentation animale)

กฎบัตรดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับ
การทดลองในสัตว์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ในการทดลองในสัตว์ มนุษย์มีหน้าที่ที่จะต้องคำนึงถึงและเคารพว่า
สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ (Article 1)

- ให้มีการศึกษาและดำเนินการเพื่อยกเลิกการทดลองในสัตว์
หรือให้ลดปริมาณการทดลองในสัตว์ให้เหลือน้อยที่สุด

สัตว์ที่ใช้ในการทดลองจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีตลอดเวลา
ทั้งในเรื่องสถานที่และการดำรงชีวิต (Article 5)

แนวจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ตามกฎบัตรนี้ มีคณะกรรมการ
แห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Comité nationale de réflexion éthique sur
l'expérimentation animale) เป็นผู้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ

(๔) กฎหมายสหราชอาณาจักร

ในสหราชอาณาจักรได้มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัด
สวัสดิภาพสัตว์ขึ้นโดยเฉพาะ ได้แก่ Animal Welfare Act 2006 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

- นิยามคำว่า “สัตว์” หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังนอกเหนือจาก
มนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ยังไม่คลอด (Section 1)

- สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่อยู่
ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ (Section 2)

- การกระทำที่รุนแรงหรืออันตรายต่อสัตว์ อันทำให้สัตว์ได้รับความ
เจ็บปวดหรือทรมานถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 4)

- การกระทำที่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือพิการถือเป็นการกระทำ
ความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 5)

- การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์มีความผิดตามกฎหมาย (Section 8)

- สัตว์ย่อมได้รับการดูแลสวัสดิภาพตามความเหมาะสม การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นความผิด (Section 9)
- ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือสัตว์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตหรือจดทะเบียนสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์
- มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้กับกรณีการทดลองและวิจัยในสัตว์ เนื่องจากมีกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ได้แก่ Animals (Scientific Procedures) Act 1986 (Section 58)

(๕) ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีได้มีการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๙๘ (Animal Welfare Act 1998) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๕.๑) ผู้ที่เลี้ยง ดูแล หรือมีหน้าที่จัดสวัสดิภาพสัตว์ต้องไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (article 2)

(๕.๒) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ที่อาศัย การขนส่ง (article 2a)

(๕.๓) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ เช่น ฝึกสอนสัตว์โดยทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดจนเกินควร ฝึกสอนสัตว์ให้ใช้กำลังกับสัตว์อื่น บังคับให้สัตว์กินอาหารจำนวนมาก ใช้จ่ายกระตุ้นกับสัตว์ในการแข่งขันกีฬา ทิ้งขว้างสัตว์เลี้ยง ใช้งานสัตว์โดยไม่เหมาะสมแก่สภาพของสัตว์นั้น (article 3)

(๕.๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด และให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของวุฒิสภามีอำนาจออกกฎหมายลำดับรองกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ประเภทต่าง ๆ (section III)

(๕.๕) กำหนดหลักเกณฑ์ในการฆ่าตัดสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด แต่บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการใช้สัตว์เพื่อการทดลอง สำหรับการศึกษ การอบรม หรือการฝึกเฉพาะ (section IV)

(๕.๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สัตว์เพื่อการทดลอง โดยผู้ที่ประสงค์จะใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในการทดลองต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้ การใช้สัตว์เพื่อการทดลองดังกล่าวต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบัญญัตินี้กำหนดเท่านั้น เช่น การศึกษาวิจัยเพื่อป้องกันโรค การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นการใช้สัตว์เพื่อการทดลองในโครงการบางประเภทที่กฎหมายกำหนด เช่น โครงการตามกฎหมาย โครงการตามคำพิพากษา การวินิจฉัยโรค ไม่ต้องขออนุญาตตามรัฐบัญญัตินี้

แต่ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด โดยการดำเนินการใช้สัตว์เพื่อการทดลองนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดด้วย เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (section V)

(๕.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการศึกษา การอบรม หรือการฝึกเฉพาะทางเพื่อการรักษาพยาบาลของสถาบันการศึกษาหรือโรงพยาบาล (section VI)

(๕.๘) กำหนดหลักเกณฑ์ในการเพาะพันธุ์สัตว์และการค้าสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์หรือประกอบการค้าสัตว์บางประเภทต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และหากเป็นกรณีของสัตว์ที่ใช้เพื่อการทดลองต้องมีการจัดทำทะเบียนสัตว์นั้นด้วย (section VIII)

(๕.๙) ห้ามมิให้นำเข้า ขนส่ง หรือครอบครองสัตว์โดยมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section IX)

(๕.๑๐) กำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมายโดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของมลรัฐตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐบัญญัตินี้ และให้เจ้าหน้าที่ของมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของมลรัฐได้ (section X)

(๕.๑๑) รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section X)

(๕.๑๒) กำหนดบทลงโทษทางอาญาและโทษทางปกครองแก่ผู้ที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์และผู้ที่มีได้ปฏิบัติตามรัฐบัญญัตินี้ (section XII)

(๖) ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียมีการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยได้มีการรับรองสิทธิสัตว์ไว้ในมาตรา 51A (g) ของรัฐธรรมนูญแห่งอินเดีย (Constitution of India) และมีการตรากฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และมีกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับสำหรับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) นอกจากนี้ ยังมีการตรากฎหมายสำหรับใช้ในการคุ้มครองสัตว์ป่าด้วย คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันสัตว์ป่า ค.ศ. ๑๙๗๒ (The Wildlife Protection Act 1972) โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๖.๑) กำหนดนิยามคำว่า “สัตว์” ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐบัญญัตินี้ หมายถึง สิ่งมีชีวิต (living creature) นอกเหนือจากมนุษย์ (section 2) ยกเว้น

(๑) การเลี้ยงสัตว์และการใช้สัตว์เพื่อการทดลองสำหรับประโยชน์ในทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข ที่ไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานจนเกินสมควร (section 14)

(๒) การฆ่าสัตว์ในพิธีกรรมทางศาสนา (section 28)

(๖.๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์แห่งอินเดีย (chapter II) ประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งโดยรัฐบาลกลาง และตัวแทนสมาชิกรัฐสภา (section 5) โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่โดยสรุปดังนี้ (section 9)

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการกำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการตรา แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการออกกฎหมายลำดับรองตามรัฐบัญญัตินี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การสนับสนุนด้านการเงินและด้านอื่นแก่สถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ที่ช่วยเหลือสัตว์

- ให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินทุนและด้านอื่นในการจัดหาที่อาศัยให้แก่สัตว์

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ สถานพยาบาล และให้เงินสนับสนุนในกรณีจำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ เพื่อไม่ให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสัตว์เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๖.๓) กำหนดให้ตั้งกองทุนซึ่งได้รับเงินสนับสนุนเป็นครั้งคราวจากรัฐบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนอื่น เพื่อให้คณะกรรมการใช้ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัตินี้ (section 8)

(๖.๔) กำหนดให้ผู้ที่กระทำการซึ่งทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กำหนดในรัฐบัญญัตินี้ เช่น ทำร้ายสัตว์ให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ใช้ให้สัตว์ทำงานที่ไม่สมควร ขนส่งสัตว์ทำให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นำสัตว์ใส่กรงที่มีขนาดไม่เหมาะสม ล่ามสัตว์โดยไม่เหมาะสม ทำให้สัตว์พิการหรือฆ่าสัตว์โดยใช้สารพิษ จัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ เจ้าของไม่จัดเตรียมอาหาร และนำดื่มให้สัตว์อย่างเพียงพอ จงใจให้สัตว์ของตนออกไปภายนอกในขณะที่สัตว์เป็นโรคติดต่อ

หรือเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือตาย เป็นการกระทำความผิดซึ่งต้องได้รับโทษตาม รัฐบัญญัตินี้ เว้นแต่ การตัดเขาสัตว์ การทำหมัน การทำเครื่องหมายแก่สัตว์ การกำจัดสุนัขจรจัด การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามหมวด ๔ แห่งรัฐบัญญัตินี้ และการกระทำการหรือละเว้นการกระทำเพื่อนำสัตว์มาเป็นอาหารซึ่งไม่ทำให้สัตว์บาดเจ็บหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (section 11)

(๖.๕) กำหนดมาตรการในการกำจัดสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บหรือทุกข์ทรมาน (section 13)

(๖.๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อการทดลอง (chapter IV) โดยกำหนดมาตรการที่ไม่ให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายเกินสมควร และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้สัตว์เพื่อการทดลองด้วย

(๖.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝึกสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อการแสดง (chapter V) โดยกำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะฝึกสัตว์หรือใช้สัตว์เพื่อการแสดงที่มีการจำหน่ายบัตร ต้องมาขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๓ (section 23) และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝึกและใช้สัตว์เพื่อการแสดงโดยมิได้ขึ้นทะเบียนหรือมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับแก่การฝึกสัตว์ของทหารและตำรวจ และการนำสัตว์ดังกล่าวมาใช้ในการการแสดง การแสดงสัตว์ในสวนสัตว์ และการแสดงสัตว์เพื่อการศึกษาหรือการวิจัย (section 27)

(๖.๘) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาตตามรัฐบัญญัตินี้ (section 26)

(๖.๙) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การยึด การตรวจค้น (section 32)

(๖.๑๐) ให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการครอบครองสัตว์ของผู้ที่กระทำผิดตามรัฐบัญญัตินี้ (section 29) และกำหนดมาตรการในการดูแลสัตว์ในกรณีที่เจ้าของสัตว์นั้นได้รับโทษตามรัฐบัญญัตินี้ (section 35)

(๖.๑๑) รัฐบาลกลางอาจมอบอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้อำนาจตามรัฐบัญญัตินี้ (section 37)

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ปรากฏว่ามีทั้งประเทศที่มีการตรากฎหมายไว้โดยเฉพาะ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศเยอรมนี และประเทศอินเดีย และประเทศที่ไม่มีการตรากฎหมายเฉพาะ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายชนบท สำหรับประเทศไทยปัจจุบันมีบทบัญญัติในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กระจายอยู่ตาม

กฎหมายหลายฉบับ เช่น มาตรา ๓๘๑^๑ และมาตรา ๓๘๒^๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หรือพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่โดยที่บทกำหนดโทษสำหรับการทารุณกรรมสัตว์ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามีอัตราค่อนข้างต่ำ การจะปรับปรุงอัตราโทษให้สูงขึ้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากจะเกินอัตราโทษของความผิดในภาค ๓ หลัโทษ ส่วนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ และพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ฯ ก็ให้ความคุ้มครองเฉพาะสัตว์บางประเภท ได้แก่ สัตว์ป่าหรือสัตว์ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และสัตว์ที่จะถูกฆ่าในโรงฆ่าสัตว์เท่านั้น ประเทศไทยจึงยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงใช้แนวทางตามประเทศที่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้โดยเฉพาะ อันได้แก่กฎหมายของสหราชอาณาจักร และประเทศเยอรมนี ซึ่งกฎหมายของประเทศดังกล่าวจะใช้บังคับเฉพาะการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ประกอบกับการกำหนดให้สัตว์ทุกชนิดได้รับความคุ้มครองในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพ จะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์ และหากไม่ปฏิบัติก็จะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ อาจส่งผลให้ไม่มีผู้ใดนำสัตว์ไปเลี้ยงดู ประกอบกับการห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมสัตว์ทุกชนิดจะมีปัญหาในการตรวจสอบและควบคุม และอาจก่อให้เกิดปัญหากับกรณีของสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหรือสัตว์นำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ซึ่งโดยปกติจะต้องมีการฆ่าสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ อันจะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอยู่แล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดหลักการในการให้ความคุ้มครองไว้เฉพาะสัตว์เลี้ยง ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตรงกับสภาพของสังคม และไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

^๑ มาตรา ๓๘๑ ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนา อันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๒ มาตรา ๓๘๒ ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ